

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ начальника Національного
університету оборони України
від 24.11.2023 № 619

ОСОБЛИВОСТІ

застосування механізму забезпечення академічної доброчесності на етапах написання, попередньої експертизи та попереднього розгляду дисертацій в університеті

1. Загальні положення

1.1. Особливості застосування механізму забезпечення академічної доброчесності на етапах написання, попередньої експертизи та попереднього розгляду дисертацій в університеті (далі – Особливості) є частиною системи забезпечення академічної доброчесності в університеті та уточнюють порядок виконання етичних принципів та правил, визначених Цивільним кодексом України, законами України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про авторське право і суміжні права”, Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Порядком присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197 (зі змінами), Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), Порядком проведення зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 року № 1095 в редакції постанови від 08 липня 2015 року № 533, Концепцією розвитку штучного інтелекту в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2020 року № 1556-р (зі змінами), Кодексом про академічну доброчесність у університеті, затвердженим наказом начальника університету від 22 березня 2023 року № 99, Положенням про академічну доброчесність в університеті, затвердженим наказом начальника університету від 30 вересня 2020 року № 294, іншими нормативними документами, що регламентують роботу експертних та спеціалізованих рад, а також стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти.

1.2. Терміни, що використовуються в Особливостях, вживаються у

значеннях, наведених в нормативно-правових актах, зазначених у пункті 1.1.

Зокрема, до плагіату (академічного плагіату) належить неправомірне використання штучного інтелекту, а саме привласнення частково або повністю згенерованих штучним інтелектом наукових, творчих результатів, оприлюднення (опублікування) їх як результатів власного дослідження.

1.3. Запобігання академічному плагіату, фабрикації чи фальсифікації в дисертаціях досягається шляхом:

ознайомлення з правилами наукової етики осіб, які виконують наукові дослідження та оформлюють їх у вигляді дисертацій, а також осіб, залучених до їх рецензування та опонування;

дотримання вимог до написання дисертацій, правил оформлення джерел та цитувань;

акцентування уваги авторів дисертацій на обов'язковість самостійності роботи, використання інформації з інших джерел, у тому числі згенерованої штучним інтелектом, за правилами, встановленими нормативними документами; ознайомлення із вимогами цих Особливостей.

2. Протидія академічному плагіату, фальсифікації чи фабрикації у дисертаціях.

2.1. Протидія академічному плагіату, фабрикації чи фальсифікації на етапах написання дисертацій проводиться шляхом:

обговорення робочих матеріалів дисертацій на засіданнях кафедр (центрів) із встановленням чітких ознак їх наукової новизни та практичного значення;

щорічної атестації докторантів, ад'юнктів та осіб, які здобувають ступінь доктора філософії поза ад'юнктурою, науковими керівниками (консультантами) із встановленням здатності ад'юнктами (докторантами) успішно продовжувати навчання з обов'язковим висновком про відсутність або наявність ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації в матеріалах їх дисертацій.

2.2. Протидія академічному плагіату, фабрикації чи фальсифікації на етапі попередньої експертизи дисертацій проводиться шляхом:

обговорення наукових результатів дисертацій на наукових семінарах кафедр (центрів) та розширених засіданнях кафедр (центрів) із зазначенням рівня оригінальності робіт;

рецензування дисертацій провідними фахівцями у відповідній галузі, які спроможні оцінити наявність академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, із зазначенням рівня оригінальності робіт;

надання висновків відповідальними за перевірку праць на оригінальність і відсутність неправомірних запозичень.

2.3. Протидія академічному плагіату, фабрикації чи фальсифікації на етапі попереднього розгляду дисертацій у спеціалізованих вчених радах проводиться шляхом:

рецензування дисертацій провідними фахівцями у відповідній галузі – членами спеціалізованих вчених рад;

додаткових перевірок поданих дисертацій за рішеннями голів цих рад.

3. Застосування механізму забезпечення академічної доброчесності та виявлення академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації в дисертаціях.

3.1. Забезпечення академічної доброчесності, зокрема, виявлення випадків академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації в дисертаціях здійснюється проведенням їх перевірки на оригінальність із використанням відповідних програмно-технічних засобів та обговорення результатів перевірки на етапах:

проведення засідань кафедр (центрів), вчених рад інститутів, вченої ради університету під час обговорення та ухвалення рішення щодо їх подальшого захисту або/та оприлюднення (опублікування);

розгляду дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії або доктора наук спеціалізованими вченими радами.

3.2. Для проведення перевірки начальники кафедр (центрів) із числа науково-педагогічних або наукових працівників кафедри (центру) призначають особу або кілька осіб, відповідальних за перевірку дисертацій, що плануються для розгляду та обговорення, на оригінальність, відсутність неправомірних запозичень та неправомірного використання штучного інтелекту, у тому числі, за допомогою програмно-технічних засобів.

Дисертації, які мають гриф обмеження доступу, перевіряються з урахуванням вимог законодавства з питань державної таємниці та службової інформації.

3.3. Для перевірки дисертації або її частини автором завчасно подається рапорт начальнику кафедри (центру) за формою згідно з додатком 1.

3.4. Залежно від завдання перевірки (перевірка тексту, таблиць, рисунків тощо) та обсягів перевірки, відповідальна особа (особи) самостійно обирає (обирають) для перевірки принаймні дві програми для пошуку і виявлення академічного плагіату та матеріалу, згенерованого штучним інтелектом,

функціональні можливості яких максимально відповідають меті перевірки.

Для оцінки результатів перевірки використовується орієнтовна шкала (у відсотках оригінального тексту до загального обсягу матеріалу):

висока оригінальність (91–100%) – дисертацію допускають до захисту та/або оприлюднення (опублікування);

середня оригінальність (71–90%) – дисертацію допускають до захисту та/або оприлюднення (опублікування);

низька оригінальність (51–70%) – дисертація потребує доопрацювання та повторної перевірки;

дуже низька оригінальність (50% і нижче) – дисертацію відхиляють без розгляду.

За результатами перевірки надається висновок щодо рівня оригінальності дисертації за формою згідно з додатком 2.

3.5. Результати перевірки рівня оригінальності дисертації зазначаються у протоколі засідання кафедри (центру) і враховуються під час формування рішення щодо можливості її захисту та/або оприлюднення (опублікування). Висновок щодо рівня оригінальності дисертації (додаток 2) додається до протоколу засідання кафедри (центру).

3.6. Виконання перевірки відповідальною особою здійснюється у межах загального навантаження наукових та науково-педагогічних працівників.

3.7. У разі незгоди з результатами перевірки дисертації або її частини щодо наявності академічного плагіату або/та неправомірного використання штучного інтелекту автор дисертації має право подати письмову апеляцію в порядку і в терміни, встановлені Положенням про академічну доброчесність в університеті, затвердженим наказом начальника університету від 30 вересня 2020 року № 294. Зазначений документ встановлює порядок і терміни розгляду апеляцій.

Начальнику кафедри (центру) _____

РАПОРТ

Я, автор дисертації “_____”,

(назва дисертації)

засвідчую, що подана мною дисертація презентує самостійно проведене дослідження і не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації чи матеріалу, згенерованого штучним інтелектом.

Дисертацію перевірено на наявність академічного плагіату за допомогою програмних засобів _____, перевірено на наявність тексту, згенерованого штучним інтелектом, за допомогою інструментів: _____

Рівень оригінальності _____

Всі виявлені у дисертації запозичення є правомірними.

Надаю дисертацію для перевірки на оригінальність і відсутність неправомірних запозичень, неправомірне використання штучного інтелекту.

Гарантую, що одержано всі необхідні дозволи на використання у цій дисертації матеріалів, що охороняються авторським правом.

Гарантую, що дисертація ніде раніше не публікувалась і не подавалась до інших видань.

_____
(військове звання)

_____
(підпис)

_____
(ім'я, прізвище)

_____
(дата)

Начальнику кафедри (центру) _____

Висновок
про рівень оригінальності дисертації

Назва дисертації _____

Автор: _____

(військове звання, ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання)

Обсяг дисертації: _____ друк. арк.

Програмний засіб для перевірки на академічний плагіат:

Інструмент для виявлення тексту, згенерованого штучним інтелектом:

Результати перевірки на академічний плагіат, фабрикації чи фальсифікації,
використання штучного інтелекту:

Обсяг, що перевірено на академічний плагіат, фабрикації чи фальсифікації,
використання штучного інтелекту:

Рівень оригінальності у відсотках _____

Обґрунтування правомірності запозичень _____

Загальний висновок: _____

(вказують якісну оцінку рівня оригінальності)

Відповідальна(і) особа (особи):

_____

(військове звання)

_____

(підпис)

_____

(ім'я, прізвище)

_____

(дата)